

SLUŽBENE NOVINE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Godina X – Broj 48

Petak, 26.09.2003. godine
SARAJEVO

Pretplata za II polugodište 2003.
uključujući i pretplatu za
"Službeni glasnik BiH": KM 120.-

PRAVILNIK

O ODRŽAVANJU JAVNIH CESTA

I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom se uređuje popis poslova redovnog i vanrednog održavanja, obim pojedinih radova na izvođenju tih radova, podaci o javnim cestama o kojima se vodi evidencija i način vođenja tih podataka, stalni nadzor nad stanjem javnih cesta, način i uslovi obavljanja putarske službe.

Član 2.

Aktivnosti održavanja cesta odvijaju se u okviru tehnološkog jedinstva cijelog sistema gospodarenja i upravljanja cestama i objektima te na strategiji razvoja i programu građenja i održavanja cesta a prema slijedećim jedinstvenim preduslovima:

- referentni sistem označavanja cesta,
- baza cestovnih podataka,
- praćenje stanja cesta i objekata,
- modeli odlučivanja.
- 1. Ciljevi održavanja

Član 3.

Osnovni ciljevi održavanja cesta su:

- sprječavanje propadanja cesta,
- omogućavanje sigurnog prometa,
- smanjenje troškova korisnika dobrim stanjem cesta,
- dovodenje ceste u projektovano stanje uzimajući u obzir izmijenjene potrebe prometa.
- 2. Standard održavanja cesta

Član 4.

Standardom održavanja cesta određuju se normativi utroška materijala, radnih sati vozila, strojeva i radne snage za radove redovnog održavanja.

Primjenom standarda održavanja cesta u punom iznosu osigurava se trajno očuvanje građevinske, prometne i gospodarske vrijednosti ceste.

Standardi održavanja cesta uređit će se u skladu sa stavom 1. ovog člana o čemu će Federalno ministarstvo prometa i komunikacija na prijedlog direktora Direkcije cesta Federacije BiH (u daljem tekstu: Direkcija cesta F BiH) donijeti poseban provedbeni propis.

3. Planiranje održavanja cesta

Član 5.

Održavanje cesta obavlja se na osnovu godišnjeg plana održavanja.

Godišnji plan održavanja naročito sadrži:

- prikaz zatečenog stanja cesta na početku planskog razdoblja,
- određivanje nivoa prednosti održavanja cesta,
- planirana ulaganja u održavanje cesta zavisno o zatečenom stanju cesta, utvrđenom nivou prednosti i standardu održavanja,
- prikaz očekivanog stanja cesta na kraju planskog razdoblja obzirom na zatečeno stanje i planirana ulaganja.
- 4. Nivoi prednosti održavanja cesta

Član 6.

Nivo prednosti određuje se godišnjim planom iz člana 5. ovog pravilnika za svaku cestu ili dionicu ceste zavisno o:

- vrsti ceste,
- namjeni ceste,
- prometnoj funkciji,
- obimu i vrsti prometa.
- 5. Provedba održavanja cesta

Član 7.

Održavanje cesta planiraju, organizuju i provode Direkcija cesta F BiH za magistralne ceste i nadležni kantonalni organi za upravljanje regionalnim i lokalnim cestama.

Za provedbu godišnjeg plana održavanja cesta izrađuje se operativni program radova održavanja cesta.

Operativni program izrađuje se posebno za održavanje cesta u zimskom periodu na osnovu plana rada zimske službe.

Operativnim programom radova određuju se potrebna finansijska sredstva, materijali, količina i vrsta radova i rokovi izvršenja za svaku cestu ili dionicu ceste.

Član 8.

Direkcija cesta FBiH za magistralne ceste i nadležni kantonalni organi za upravljanje regionalnim i lokalnim cestama donose opće akte kojima se upućuju izvodači sa kojima je ugovoren izvođenje radova održavanja cesta na postupak izvođenja i evidenciju pojedinih radova na održavanju cesta kao i upute u vezi sa navedenim općim aktima.

6. Vrste održavanja cesta

Član 9.

Vrste održavanja cesta su:

- redovno održavanje,
- periodično održavanje,
- vanredno održavanje.

Član 10.

Redovno održavanje čini skup mjera i radnji koje se obavljaju tokom većeg dijela ili cijele godine na cestama uključujući i sve objekte i instalacije sa svrhom održavanja prohodnosti i tehničke ispravnosti cesta i sigurnosti prometa na njima.

Član 11.

Periodično održavanje smatra se proljetno i jesenje uređenje ceste.

Član 12.

Vanredno održavanje cesta obuhvata povremene radove za koje je potrebno osigurati tehničku dokumentaciju a obavljaju se djelomično i zbog mjestimičnog poboljšanja elemenata ceste, osiguranja sigurnosti, stabilnosti i trajnosti ceste i cestovnih objekata i povećanja sigurnosti prometa.

Član 13.

Tehnička dokumentacija radova vanrednog održavanja mora biti izrađena u skladu s odgovarajućim tehničkim propisima.

Dokumentaciju iz stava 1. ovog člana izrađuje ovlaštena institucija u čijem djelokrugu je projektovanje cesta a navedeni poslovi mogu se obavljati u okviru Direkcije cesta F BiH odnosno nadležnog kantonalnog organa za upravljanje regionalnim i lokalnim cestama.

Direkcija cesta F BiH, odnosno nadležni kantonalni organ odredit će posebnim aktom stručno lice koje će izraditi navedenu dokumentaciju.

7. Posebni uslovi za redovno održavanje cesta

Član 14.

Način i postupak planiranja, provedbe, nadzora, kontrole i evidencije radova na održavanju cesta, stručna sposobljenost i materijalno-tehnička opremljenost utvrđuje se u okviru posebnih uslova za redovno održavanje cesta.

Član 15.

Ustupanje radova redovnog održavanja cesta Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi planiraju, organiziraju i provode na osnovu godišnjeg plana održavanja iz člana 5. ovog pravilnika.

Standardi održavanja cesta koji će se utvrditi posebnim aktom Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi primjenjuju se za cijelu mrežu javnih cesta.

Član 16.

Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi dužni su osigurati stručni nadzor nad izvedbom radova održavanja, obračun i primopredaju radova, evidenciju o izvedenim radovima, te kontrolu kvaliteta izvedenih radova, ugrađenih materijala, uređaja i opreme u skladu sa ovim pravilnikom.

Član 17.

Pravne i fizičke osobe kojima Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi ustupaju radove redovnog održavanja cesta moraju biti registrovane za tu djelatnost i ispunjavati uslove utvrđene posebnim aktom federalnog ministra.

Smatra se da su pravne i fizičke osobe tehnički opremljene za obavljanje poslova redovnog održavanja, ako imaju najmanje 60% potrebne opreme, vozila i strojeva za 80% standarda održavanja cesta koje su predmet ustupanja radova.

Smatra se da pravne i fizičke osobe ispunjavaju uslove stručne sposobljenosti ako:

- imaju najmanje jednu zaposlenu osobu s višom ili srednjom stručnom spremom građevinske struke,
- imaju zaposlenog poslovođu građevinske struke,
- imaju zaposleno najmanje 10 radnika-cestara

na svakih 100 kilometara magistralnih cesta, odnosno 100 kilometara regionalnih i lokalnih cesta koje su predmet ustupanja radova.

Zaposlenici iz stava 3. ovog člana, moraju imati najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima održavanja cesta.

Pored navedenih uslova pravne i fizičke osobe koje obavljaju poslove redovnog održavanja cesta moraju imati potreban broj zaposlenika sposobljenih za obavljanje ophodarske službe i za izvještavanje o stanju cesta.

II - NADZOR

1. Nadziranje prohodnosti i upotrebljivosti cesta

Član 18.

Nadzor nad održavanjem cesta obavlja ophodarska služba odabranog izvođača sa kojim je zaključen ugovor o održavanju cesta.

Član 19.

Ophodarska služba obavlja se na:

- auto cestama,
- cestama sa prosječnim godišnjim dnevnim prometom (u daljem tekstu: PGDP) većim od 4.000 vozila/dan,
- ostalim cestama prema odluci Direkcije cesta F BiH, odnosno nadležnog kantonalnog organa.
- 2. Pregled cesta i objekata

Član 20.

Radi utvrđivanja stanja cesta i objekata obavljaju se: redovni, sezonski, godišnji, glavni i vanredni pregledi javnih cesta i objekata.

a) Redovni pregledi cesta i objekata

Član 21.

Redovni pregled obavlja se na svim cestama na kojima nije organizovana ophodarska služba i to:

- na magistralnim cestama najmanje jedanput sedmično,
- na kantonalnim cestama najmanje jedanput u dvije sedmice,
- na lokalnim cestama najmanje jedanput u mjesec dana.

Član 22.

U periodu odmrzavanja, jakih kiša ili u drugim slučajevima kad je ugrožena stabilnost ceste i sigurnost prometa (poplave, odroni, klizanje, podlokavanje, vododerine i sl.) redovne preglede treba vršiti u skladu sa procjenom ugroženosti javnih cesta i objekata te sigurnosti prometa na cestama.

b) *Sezonski pregledi cesta i objekata*

Član 23.

Sezonski pregled obavlja se radi ustanovljenja stanja cesta i objekata i utvrđivanja njihovog oštećenja.

Stanje cesta se utvrđuje neposrednim pregledom i korištenjem odgovarajuće mjerne opreme.

Sezonski pregled obavlja se u pravilu nakon zimskog razdoblja, a prema potrebi i u jesen.

c) *Godišnji pregledi objekata*

Član 24.

Godišnji pregled objekata obavlja se najmanje jedanput godišnje, a izuzetno jedanput u dvije godine

Godišnji pregled objekata obuhvata vizuelni pregled svih dijelova objekata i u pravilu bez razaranja.

d) *Glavni pregledi objekata*

Član 25.

Glavni pregled obavlja se najmanje jedanput u šest godina. Ukoliko se glavni pregled podudara sa godišnjim pregledom neće se obavljati godišnji pregled a glavni pregled obavljen u tom periodu u potpunosti zamjenjuje godišnji pregled.

Glavni pregled obavljaju ovlaštene stručne osobe iz Direkcije cesta F BiH, odnosno nadležni kantonalni organ a u tom smislu mogu se angažovati i stručna lica specijalizovanih stručnih organizacija i ustanova.

Član 26.

Glavni pregled je detaljan pregled svih dijelova objekta, uz potrebna mjerena i ispitivanja.

Uredaji i oprema koji se koriste za glavni pregled moraju omogućiti pregled svih dijelova objekta, a ispitivanja treba provesti sa najmanje razaranja.

e) *Vanredni pregledi cesta i objekata*

Član 27.

Vanredni pregled dijela ceste ili objekta obavlja se:

- nakon vanrednih događaja (elementarne nepogode, teže nezgode i oštećenja, eksplozije, slijeganja i klizanja),
- prije i nakon prolaza vanrednih tereta, ukoliko je to predviđeno izdatom dozvolom,
- pri kraju isticanja garantnog roka novoj cesti ili objektu.

Član 28.

Direkcija cesta F BiH donosi:

- pravila i tehničke uslove za obavljanje ophodarske službe,
- pravila i tehničke uslove za obavljanje redovnih, sezonskih, godišnjih, glavnih i vanrednih pregleda cesta i objekata,
- pravila jednoznačnog lociranja podataka o cestama i vođenja cestovnih podataka.

Pravilima i tehničkim uslovima posebno se utvrđuje način i postupak pregleda, oprema i osoblje za obavljanje pregleda, dokumentacija o pregledima i način obrade i pohranjivanja dobivenih podataka.

III - REDOVNO ODRŽAVANJE CESTA

1. Vrste radova

Član 29.

Redovno održavanje cesta obuhvata slijedeće radove:

- čišćenje (kolovoza, sistema za odvodnju, cestovnog zemljišta, opreme i dr.),
- košenje trave i uklanjanje granja,
- obnovu i izradu oznaka na kolovozu, farbanje kilometarskih oznaka, stubova prometnih znakova i nosača rasvjetnih tijela,
- popravak antikorozivne zaštite zaštitnih i drugih ograda,
- popravak i zamjenu uredaja, opreme i prometne signalizacije na cesti,
- uređenje sistema za odvodnju (jaraka, rigola, drenaža i drugo),
- uređenje bankina (planiranje i poravnavanje),
- uređenje i mjestimični popravci pokosa usjeka ili nasipa, potpornih i obložnih zidova,
- mjestimični popravci betonskih pasica i ivičnjaka,
- popravci lokalnih oštećenja kolovoza (udarnih rupa, pojedinačnih i mrežastih pukotina, uzdužnih i poprečnih denivelacija, omekšanog asfaltnog zastora, oštećenih rubova i razdjelnica betonskog kolovoza),
- hitni popravci i intervencije u svrhu osiguranja odvijanja prometa,
- osiguranje prohodnosti cesta u zimskim uslovima,
- održavanje oznaka referentnog sistema označavanja cesta,
- uređenje cestovnog zemljišta,
- ostali radovi.
- 2. Održavanje kolovoza

Član 30.

Redovno održavanje kolovoza i prometnih površina izvan kolovoza, koje čine cestu, podrazumijeva sve radove na čišćenju površina i otklanjanju oštećenja tih dijelova cesta.

Član 31.

Čišćenje kolovoza podrazumijeva uklanjanje materijala osulina, odrona, pojedinačnog kamenja, masnih mrlja, blata, smeća i drugih materijala i predmeta koji ugrožavaju sigurnost prometa. Ovi poslovi se obavljaju kontinuirano ili najkasnije 8 sati po saznanju ophodara, odnosno obavijesti policije.

Čišćenje prometnih površina izvan kolovoza (parkirališta, odmorišta i sl.) podrazumijeva uklanjanje predmeta i materijala s tih površina te čišćanje objekata i naprava na njima (sanitarije, korpe za otpatke i dr.) s kojima upravlja, odnosno gospodari Direkcija cesta F BiH, odnosno nadležni kantonalni organ.

Član 32.

Popravci udarnih rupa, oštećenja i drugih izrazito opasnih mjesta na kolovozu obavljaju se sa upotrebom materijala koji odgovaraju postojećem kolovozu.

Ako popravak kolovoza zbog vremenskih prilika nije moguće izvesti na način utvrđen u stavu 1. ovog člana, kolovoz se mora privremenno popraviti do sticanja uslova za izvođenje takve vrste radova.

Pri takvim privremenim popravcima mogu se upotrebljavati i drugi primjereni materijali.

Udarne rupe zatvaraju se u pravilu odmah, a najkasnije 48 sati po saznanju ophodara, odnosno obavijesti policije.

Član 33.

Popravcima iz člana 32. ovog pravilnika potrebno je ravnost popravljenih mjesta prilagoditi ravnosti kolovoza.

Ivice popravljenih mjesta moraju biti uzdužne odnosno pravougaone u odnosu na osovinu ceste.

Popravci asfaltnih površina koji zahtijevaju više radnih faza moraju biti završeni u cijelosti tokom radnog dana te se smiju prekidati u pojedinim fazama samo tada, ako to zahtijeva tehnološki postupak.

Član 34.

Razmekšane asfaltne površine, na čiju površinu izlazi bitumen, potrebno je posipati sa odgovarajućim kamenim materijalom.

Član 35.

Uzdužne i poprečne pukotine na svim vrstama kolovoza treba ispuniti sa odgovarajućom masom.

Oštećene ivične trake i ivičnjake potrebno je popraviti odnosno zamijeniti, a spojnice zatvoriti.

Član 36.

Ako redovno održavanje na dijelu cesta sa intenzivnim prometom ometa odvijanje prometa, radovi se moraju obaviti u vremenu manjeg intenziteta prometa.

Član 37.

Iskop na javnoj cesti radi polaganja instalacija i vodova mora se izvesti tako da je oštećenje trupa ceste i kolovozne konstrukcije što manje. Gdje god je to moguće umjesto prekopavanja kolovozne konstrukcije treba vršiti bušenje.

Popravak ceste na mjestu prekopa mora se izvesti u skladu sa posebnim uslovima koje utvrđuje Direkcija cesta F BiH na način da se izbjegne naknadno slijeganje na mjestu prekopa, a kolovozna konstrukcija mora biti izvedena od materijala koji odgovara zatečenom kolovozu ceste.

Član 38.

Radilište iz člana 37. potrebno je osigurati odgovarajućom signalizacijom i opremom.

Potpunu sanaciju prekopa potrebno je izvršiti odmah po prestanku razloga zbog kojih je izведен prekop i ukloniti svu privremenu signalizaciju.

3. Održavanje bankina

Član 39.

Održavanjem bankina potrebno je osigurati da kota bankina bude u visini kolovoza ili najviše 5 cm ispod ili iznad te visine.

Bankina na višoj strani kolovoza mora imati poprečni nagib na vanjsku stranu, ne manji od 4% niti veći od 8%.

Kod bankine na nižoj strani kolovoza nagib mora biti kao i poprečni nagib kolovoza ali ne manji od 4% za stabiliziranu, odnosno 7% za nestabilnu bankinu.

Bankina mora biti odgovarajuće zbijena.

4. Održavanje usjeka, zasjeke i nasipa

Član 40.

Pokosi nasipa i usjeka održavaju se tako da se osigura propisani nagib i oblik.

Nestabilno kamenje i manji odroni zemlje koji pokazuju tendenciju odvajanja ili klizanja, moraju se skidati sa pokosa usjeka i zasjeke kad se pojava uoči.

Član 41.

Oštećene žičane mreže i druge naprave za sprječavanje padanja kamenja i odrona na kolovoz ceste treba popraviti najkasnije u roku od 30 dana po uočavanju oštećenja.

5. Održavanje objekata za odvodnju

Član 42.

Čišćenje po potrebi i produbljivanje cestovnih i odvodnih jaraka na propisani profil i uzdužni pad obavlja se tako da se omogući nesmetana odvodnja sa područja cestovnog zemljišta. Čišćenje rigola, vodolovnih grla, taložnica, separatora i sličnih gradevina obavlja se stalno tako da se osigura nesmetana odvodnja.

Sprječavanje pritjecanja vode na kolovoz sa strane (sa pristupnih cesta, dvorišta itd.) te sprječavanje stvaranja vododerina na kolovozu i bankinama treba izvršiti odmah a najkasnije 15 dana po saznanju.

Član 43.

Održavanje slobodnog profila propusta uklanjanjem nanosa, rastinja, granja i sl. treba obavljati stalno.

Popravak podlokanog temelja, odnosno ležišta propusta treba obaviti odmah.

Član 44.

Popravak i obnova opločenja dna jarka i površine ispred ulaza i izlaza propusta obavlja se tokom redovnog održavanja.

Član 45.

Filtere i drenažne cijevi treba kontrolisati najmanje dva puta godišnje (u proljeće i jesen) za vrijeme otapanja snijega i neposredno poslije jakih kiša.

Dotrajale filtere i drenažne cijevi potrebno je obnoviti tokom redovnog održavanja.

Član 46.

Uništeni ili nestali poklopac revizionog okna ili slivničke rešetke na cesti potrebno je zamijeniti odmah po saznanju ili otvor osigurati na odgovarajući način.

6. Održavanje opreme ceste

a) Ograde i smjerokazni stubići

Član 47.

Oštećene ograde (zaštitne, žičane, pješačke i dr.) treba popraviti najkasnije u roku od deset dana po uočenom oštećenju.

Uništene ograde i smjerokazne stubiće treba zamijeniti odmah a najkasnije u roku od 7 dana po saznanju ophodara ili obavijesti policije.

Ograde i smjerokazne stubiće treba čistiti i ispravljati stalno a osobito poslije zimskog razdoblja.

Zaštitne i druge ograde treba farbati prema potrebi.

b) Kolobrani i granično kamenje

Član 48.

Kolobrane i granično kamenje treba čistiti, popravljati i dopunjavati stalno a farbati po potrebi.

c) Vertikalna prometna signalizacija

Član 49.

Prometne znakove treba održavati čistim, a nagnute i porušene znakove treba ispravljati odmah.

Uništeni prometni znakovi opasnosti i zabrane na cesti moraju se zamijeniti odmah a ostali u roku od 10 dana.

Zamjena i obnova dotrajalih znakova, obavlja se prema potrebi.

d) Oznake na kolovozu

Član 50.

Na svim cestama sa savremenim kolovozom za promet u oba smjera gdje to dozvoljava širina kolovoza, prometne trake moraju biti razgraničene središnjom linijom a magistralne ceste obilježene i ivičnim linijama.

Istrošene oznake na kolovozu (horizontalna signalizacija) treba obnavljati u slijedećim rokovima:

- za glavne cestovne pravce sa preko 4000 PGDS najkasnije do 15. juna tekuće godine,
- za sve ostale ceste tokom redovnog održavanja, a najkasnije do početka rada zimske službe.

Na dijelovima ceste na kojima se u toku godine obavi obnova kolovoza oznake na kolovozu moraju se izvući odmah nakon obnove.

U boju za horizontalnu signalizaciju dodaju se reflektirajući materijali (perle).

d) Privremena prometna signalizacija

Član 51.

Prometni znakovi i ostala privremena oprema na cesti, koja je bila postavljena pri određenim aktivnostima na javnoj cesti, mora se odstraniti odmah po prestanku razloga zbog kojih je i bila postavljena.

e) Svjetlosna prometna signalizacija

Član 52.

Svjetlosnu prometnu signalizaciju treba popraviti odmah, uništenu zamijeniti u najkraćem mogućem roku, a programe rada uskladiti sa prometnim potrebama.

Čišćenje i pranje rasvjetnih tijela te farbanje stubova i nosača semaforskih uređaja obavlja se prema potrebi.

f) Dinamička prometna signalizacija

Član 53.

Dinamičku prometnu signalizaciju treba popraviti u roku od 30 dana, a do njene obnove postaviti odgovarajuću statičku prometnu signalizaciju.

g) Ogledala

Član 54.

Ogledala se moraju čistiti stalno a razbijena i dotrajala zamijeniti odmah a najkasnije u roku od 15 dana.

h) Rasvjeta

Član 55.

Rasvjeta na cesti i u tunelima održava se redovno, a uništeni dijelovi sistema zamjenjuju se odmah.

Farbanje nosača rasvjetnih tijela obavlja se prema potrebi.

g) Instalacije, uređaji i oprema

Član 56.

Instalacije, uređaji i oprema (telekomunikacije, naplata cestarine, kontrola, nadzor i upravljanje prometom, protupožarna i druga zaštita, uređaji za kontrolu osovinskog opterećenja, brojači prometa, senzori i drugo), održavaju se redovno, a uništeni dijelovi sistema zamjenjuju se odmah a najkasnije u roku od 7 dana po saznanju ophodara ili obavijesti policije.

7. Košenje trave i održavanje zelenila

Član 57.

Na bankinama i razdjelnom pojasu cesta košenje trave obavlja se po potrebi a najmanje dva puta godišnje (do kraja mjeseca maja, odnosno mjeseca septembra).

Na bankinama i razdjelnom pojasu cesta na kojima su postavljeni smjerokazni stubići, kilometarske oznake i odbojne ograde, trava i korov ne smiju prelaziti visinu od 25 cm.

Košenje trave na pokosima nasipa, usjeka i cestovnim i odvodnim jarcima iza odbojne ograde i na ostalom zemljištu (uz odmorišta, cestovne objekte i dr.) obavlja se najmanje jedanput godišnje.

Član 58.

Živicu, grmlje i krošnje drveća koje se nalazi na zemljišnom pojasu treba održavati u skladu sa hortikulturnom tehnologijom tako da ne zaklanjaju prometnu signalizaciju, ne umanjuju preglednost ceste, ne ulaze u gabarit ceste, odnosno da svojim položajem i stanjem ne ugrožavaju sigurnost prometa.

8. Redovno održavanje objekata (mostova, vijadukta, nadvožnjaka, podvožnjaka, nathodnika, pothodnika, propusta, tunela, galerija i sl.)

Član 59.

U redovno održavanje objekata spadaju posebno:

a) Čišćenje

- prometnih, pješačkih i ostalih gornjih ploha objekata,
- rigola, dilatacija, slivnika, ležajnih klupa,
- ostalih pristupačnih dijelova objekta,
- neposrednog prostora ispod i uz objekat,
- korita vodotoka od granja i ostalog materijala koji ugrožava objekat.

b) Popravak

- oštećenja na kolovozu, pješačkim stazama i ostalim površinama,
- manjih oštećenja ograde, odbojnika, ivičnjaka,
- manjih pojedinačnih oštećenja na betonskim, čeličnim, drvenim ili drugim dijelovima mosta,
- manjih početnih ili uznapredovanih oštećenja antikoro- zivne zaštite,
- ostalih manjih oštećenja na pristupačnim dijelovima mosta,
- prijelaza sa objekta na nasip,
- kegle nasipa odnosno obloga kegla i krila,
- manjih oštećenja korita vodotoka,
- podlokanih mjeseta stubova i upornjaka.

Član 60.

Kamen, zemlju i drugi materijal iznad portala tunela ili iznad portalnog potpornog zida, koji bi mogao pasti na kolovoz, treba stalno odstranjivati.

Član 61.

Hidroizolaciju tunelske obloge treba redovno kontrolisati te na mjestima curenja vode izvršiti kaptažu i popravak.

Član 62.

Ledene sige na svodu tunelske obloge moraju se odmah odstraniti.

Član 63.

U tunelu treba svakih 4 do 5 godina ofarbat tunelsku oblogu do visine najmanje 2,5 m od kolovoza.

Član 64.

Na potpornim i obložnim zidovima treba kontrolisati funkcionisanje drenaže, filtera rigola i odvodnih kanala te iste održavati i čistiti.

Član 65.

Oštećene dijelove zidova treba popraviti uz izvedbu kvalitetnog spoja.

Čišćenje dilatacija i fuga, punjenje pukotina i fuga te nadomještanje ispalog kamenja na potpornim i obložnim zidovima treba obaviti prema potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

Član 66.

Srušene, oštećene i deformisane dijelove suhozida ili gabiona treba popraviti sa odgovarajućim materijalom.

Član 67.

Oštećenja koja direktno ugrožavaju sigurnost prometa i koja nije moguće odmah sanirati, označavaju se odgovarajućom prometnom signalizacijom.

9. Održavanje cesta i objekata u zimskim uslovima

Član 68.

Pod održavanjem cesta u zimskim uslovima (u daljem tekstu: zimska služba), podrazumijevaju se radovi neophodni za održavanje prohodnosti cesta i sigurnog odvijanja prometa, za režim prometa u zimskim uslovima koji je određen posebnim propisima.

Član 69.

Cesta se u smislu ovog pravilnika, smatra prohodnom kada je radovima na uklanjanju snijega omogućen promet vozila uz upotrebu zimske opreme u skladu sa posebnim propisom o prometu vozila u zimskim uslovima.

Član 70.

Direkcija cesta F BiH, odnosno nadležni kantonalni organ planira, organizuje i provodi zimsku službu putem izvođača osposobljenih i opremljenih za zimsko održavanje cesta.

Član 71.

Radi provedbe zimske službe Direkcija cesta F BIH, odnosno nadležni kantonalni organ izrađuju operativni program radova održavanja cesta u zimskom periodu (u daljem tekstu: operativni program).

Operativni program iz stava 1. ovog člana mora biti u skladu sa godišnjim planom održavanja iz člana 5. ovoga pravilnika i obuhvata cijeli zimski period od 15. novembra tekuće godine do 15. marta naredne godine.

Član 72.

Operativni program iz člana 71. ovoga pravilnika sadrži naročito:

- mjesta pripravnosti zimske službe,
- prioritete održavanja,
- potreban broj ljudstva, mehanizacije i materijala za čišćenje snijega i posipanje kolovoza i njihov razmještaj po mjestima pripravnosti,
- dinamiku provođenja pojedinih aktivnosti,
- nadzor i kontrolu provođenja zimske službe,
- uslove kada se zbog sigurnost prometa isti ograničava ili zabranjuje za pojedine vrste vozila,
- sistem veza,
- procjenu troškova zimske službe,
- informisanje o stanju i prohodnosti cesta.

Član 73.

Pod radovima održavanja u zimskim uslovima podrazumeju se naročito:

- pripremni radovi prije nastupanja zimskih uslova,
- organiziranje mjesta pripravnosti i njihovo označavanje,
- zaštitne mjere protiv stvaranja poledice, snježnih nanosa, smetova i lavina,

- čišćenje snijega sa kolovoza i prometne signalizacije,
- obilježavanje rubova kolovoza,
- osiguranje odvodnje sa kolovoza,
- uklanjanje vozila sa kolovoza ceste (havarisana vozila, vozila u kvaru i zastala vozila koja ometaju promet),
- postavljanje posebne prometne signalizacije u slučajevima posebnog režima prometa ili zatvaranja dijela ceste,
- informisanje javnosti o stanju i prohodnosti cesta.

Član 74.

Zimska služba djeluje uvođenjem stepena pripravnosti ovisno o očekivanim vremenskim uslovima i geografsko-klimatskim karakteristikama područja.

Član 75.

Prvi stepen pripravnosti, uvodi se sa početkom rada zimske službe, a prema operativnom programu.

Od 15. novembra do 15. marta uvodi se stalno dežurstvo u mjestima pripravnosti, uspostavlja se stalna veza u skladu sa programom rada te se osigurava odgovarajući potreban broj ljudstva i mehanizacije radi intervencije u slučaju potrebe (ophodarska služba i kamioni sa plugom i posipačem, posebno na važnijim cestama i cestama u brdskim i planinskim predjelima).

Član 76.

Dруги stepen pripravnosti podrazumijeva uključivanje u rad svih planiranih vozila sa opremom za čišćenje snijega i sprječavanje poledice, pomoćni radnici, kao i sredstva za utovar posipnog materijala, uvodi se kad to vremenski uslovi zahtijevaju (slabije snježne padavine i pojava poledice).

Vremensko trajanje angažovanja je minimum 90 dana ili više ako to zahtijevaju vremenski uslovi u toku zimskog perioda.

Radovi na čišćenju snijega i sprječavanju poledice vrše se:

- na punom profilu autoceste,
- na dionicama magistralnih, regionalnih i lokalnih cesta I i II prioriteta,
- na drugim dionicama ceste prema operativnom planu rada zimske službe.

Član 77.

Treći stepen pripravnosti zimske službe uvodi se kad se očekuje dugotrajnije padanje snijega koje zahtijeva posebne radove uklanjanja snijega sa kolovoza, kada se pored vozila sa plugom i posipačem i sredstava za miješanje i utovar posipnog materijala, uključuju i jači utovarivači, grejderi i freze za odgrtanje i odbacivanje snijega sa kolovoza.

Vremensko trajanje angažovanja je minimum 60 dana ili više ako to zahtijevaju vremenski uslovi u toku zimskog perioda.

Član 78.

Četvrti stepen pripravnosti uvodi se kad sniježne padavine, uz jak vjetar, imaju karakter elementarne nepogode i kad raspoloživi broj ljudi i mehanizacije, nisu dovoljni za uklanjanje snijega i kada se uz saglasnost Direkcije cesta F BiH, odnosno nadležnog kantonalnog organa uvode i dodatna sredstva rada i radna snaga.

U tim uslovima Federalno ministarstvo prometa i komunikacija može odobriti privremenu zabranu prometa za pojedine kategorije vozila ili za sav promet radi sigurnosti učesnika u prometu.

Član 79.

Na cestama, koje su operativnim programom zimske službe svrstane u I prioritet, radovi na obezbjedenju prohodnosti se moraju izvoditi permanentno u cilju obezbjeđenja stalne prohodnosti i dovršiti u roku od 5 sati u nizinskom odnosno 8 sati u planinskom području, računajući od trenutka prestanka padavina.

Član 80.

Na cestama II prioriteta u vrijeme snježnih padavina i pojave ledene kiše ne smije doći do zastoja u odvijanju prometa dužeg od 6 sati u toku dana.

Član 81.

Operativnim programom zimske službe mogu se pojedine ceste ili dijelovi cesta predvidjeti u III prioritet. Na cestama ovog prioriteta obaveza je stvaranja uslova za sigurno odvijanje prometa najduže 72 sata po prestanku padavina.

Član 82.

Direkcija cesta F BiH utvrđuje: pravila i tehničke uslove za obavljanje zimske službe i pravila i tehničke uslove za izradu operativnog programa zimske službe.

Pravilima i tehničkim uslovima utvrđuje se minimalna tehnička opremljenost, stručna sposobljenost i radno iskustvo pravnih i fizičkih lica koje mogu obavljati radove zimske službe, tehnološki postupak obavljanja radova posebno na sprječavanju poledice i uklanjanju snijega sa kolovoza, kvalitetu materijala za posipanje, obračun radova te ostale uslove.

Član 83.

Direkcija cesta F BiH dužna je operativni program rada zimske službe dostaviti Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija najkasnije do 15 oktobra tekuće godine.

Nadležni kantonalni organi koji upravljaju regionalnim i lokalnim cestama dužni su u istom roku operativni program rada zimske službe dostaviti nadležnom kantonalnom ministarstvu za poslove prometa i komunikacija.

IV - VANREDNO ODRŽAVANJE CESTA I OBJEKATA

Član 84.

Vanredno održavanje cesta posebno obuhvata:

- obnavljanje i zamjenu kolovoznog zastora,
- ojačanje kolovoza u svrhu obnove i povećanja nosivosti i kvaliteta vožnje,
- mjestimične popravke kolovozne konstrukcije ceste, u svrhu zaštite i povećanja nosivosti ceste,
- poboljšanje sistema odvodnje ceste,
- zamjenu, ugradivanje nove i poboljšanje vertikalne prometne signalizacije i opreme ceste (kilometarski i smjerokazni stubići, zaštitne ograde i slično) na većim dijelovima ceste,
- saniranje odrona, popuzina i manjih klizišta,
- ublaživanje nagiba pokosa i ostali radovi na zaštiti kosina od erozije,
- sanacija potpornih i obložnih zidova,
- zaštitu ceste od podlokavanja,
- radove na uređenju zelenila u svrhu biološke zaštite ceste, ukrašavanja okoliša i zaštite od snježnih nanosa,
- pojedinačne korekcije geometrijskih elemenata ceste (ublažavanje oštrih krivina, uređenje poprečnih nagiba, stajališta uz cestu i drugo) sa svrhom poboljšanja sigurnosti prometa,
- uređenje raskrsnica u istoj visini (oblikovanje, preglednost, ugradnja nove signalizacije i opreme) bez većih konstrukcijskih zahvata,

- poboljšanje uslova prometa uređenjem stajališta, odmorišta, pješačkih staza, prijelaza u naseljima, prijelaza preko željezničke pruge u nivou,
- obnovu i postavljanje instalacija, opreme i uredaja ceste.

Član 85.

Vanredno održavanje objekata posebno obuhvata:

- zamjenu kolovoza,
- zamjenu hidroizolacije,
- popravak ili zamjenu rasponske konstrukcije, stubova i upornjaka,
- popravak ili zamjenu sistema za odvodnju,
- popravak ili zamjenu ležajeva,
- popravak ili zamjenu prijelaznih naprava,
- uređenje prijelaza na nasip,
- zaštitu stubova i upornjaka od podlokavanja,
- cjelovitu antikorozivnu zaštitu,
- sanaciju i zaštitu betonskih površina,
- zamjenu i obnovu propusta i mostova do 10 m raspona,
- sanaciju tunelske obloge,
- obnovu dotrajale rasvjete u tunelu,
- sanaciju i obnovu zidova.

V - KVALITET OBAVLJANJA RADOVA NA ODRŽAVANJU CESTA I OBJEKATA

Član 86.

Radovi na održavanju cesta obavljaju se primjenom savremene tehnologije i mehanizacije, a u vrijeme kada su za takve radove najpovoljniji vremenski uslovi.

Iznimno od odredbe stava 1. ovog člana radove koji se izvode radi otklanjanja nedostataka na cesti i objektima, koji neposredno ugrožavaju bezbjednost prometa treba obaviti odmah, odnosno u najkraćem vremenu.

Član 87.

Za održavanje cesta i objekata upotrebljavaju se materijali koji odgovaraju zahtjevima propisanim standardima i odgovarajućim pravilnicima i tehničkim uslovima za radove na cestama.

Kvalitet upotrijebljenih materijala i izvedenih odgovarajućih radova dokazuje se u skladu sa mjerama koje izdaje nadležni organ koji o tome vodi službenu evidenciju.

Član 88.

Rokovi za izvođenje radova održavanja cesta, ukoliko nisu određeni ovim pravilnikom, utvrđuju se godišnjim planom održavanja u skladu sa nivoima prednosti cesta.

Član 89.

Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi godišnje planove održavanja cesta dostavljaju Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, odnosno nadležnom kantonalnom ministarstvu najkasnije do 01. decembra za narednu godinu.

VI - PRIJELAZNE ZAVRŠNE I ODREDBE

Član 90.

Akte iz člana 8. i 82. ovog pravilnika Direkcija cesta F BiH donijet će u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 91.

Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi dužni su donijeti program uspostave jedinstvenog referentnog sistema u roku jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Član 92.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje važiti Pravilnik o održavanja javnih puteva objavljen u "Službenom listu SRBiH", broj 24/90.

Član 93.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Na temelju članka 56. Zakona o cestama Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/02 i 18/02), federalni ministar prometa i komunikacija donosi

PRAVILNIK

O ODRŽAVANJU JAVNIH CESTA

I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim pravilnikom se uređuje popis poslova redovnog i vanrednog održavanja, obim pojedinih radova na izvođenju tih radova, podaci o javnim cestama o kojima se vodi evidencija i način vođenja tih podataka, stalni nadzor nad stanjem javnih cesta, način i uvjeti obavljanja cestarske službe.

Članak 2.

Aktivnosti održavanja cesta odvijaju se u okviru tehnološkog jedinstva cijelog sustava gospodarenja i upravljanja cestama i objektima te na strategiji razvoja i programu građenja i održavanja cesta a prema slijedećim jedinstvenim preduvjetima:

- referentni sustava označavanja cesta,
- baza cestovnih podataka,
- praćenje stanja cesta i objekata,
- modeli odlučivanja.
- 1. Ciljevi održavanja

Članak 3.

Osnovni ciljevi održavanja cesta su:

- sprječavanje propadanja cesta,
- omogućavanje sigurnog prometa,
- smanjenje troškova korisnika dobrim stanjem cesta,
- dovodenje ceste u projektovano stanje uzimajući u obzir izmijenjene potrebe prometa.
- 2. Standard održavanja cesta

Članak 4.

Standardom održavanja cesta određuju se normativi utroška materijala, radnih sati vozila, strojeva i radne snage za radove redovnog održavanja.

Primjenom standarda održavanja cesta u punom iznosu osigurava se trajno očuvanje građevinske, prometne i gospodarske vrijednosti ceste.

Standardi održavanja cesta uredit će se sukladno sa stavkom 1. ovog članka o čemu će Federalno ministarstvo prometa i komunikacija na prijedlog direktora Direkcije cesta Federacije BiH (u dalnjem tekstu: Direkcija cesta F BiH) donijeti poseban provedbeni propis.

3. Planiranje održavanja cesta

Članak 5.

Održavanje cesta obavlja se na temelju godišnjeg plana održavanja.

Godišnji plan održavanja naročito sadrži:

- prikaz zatečenog stanja cesta na početku planskog razdoblja,
- određivanje razine prednosti održavanja cesta,
- planirana ulaganja u održavanje cesta ovisno o zatečenom stanju cesta, utvrđenoj razini prednosti i standardu održavanja,
- prikaz očekivanog stanja cesta na kraju planskog razdoblja obzirom na zatečeno stanje i planirana ulaganja.
- 4. Nivoi prednosti održavanja cesta

Članak 6.

Razina prednosti određuje se godišnjim planom iz članka 5. ovog pravilnika za svaku cestu ili dionicu ceste ovisno o:

- vrsti ceste,
- namjeni ceste,
- prometnoj funkciji,
- opsegu i vrsti prometa.
- 5. Provedba održavanja cesta

Članak 7.

Održavanje cesta planiraju, organizuju i provode Direkcija cesta F BiH za magistralne ceste i nadležni kantonalni organi za upravljanje regionalnim i lokalnim cestama.

Za provedbu godišnjeg plana održavanja cesta izrađuje se operativni program radova održavanja cesta.

Operativni program izrađuje se posebno za održavanje cesta u zimskom periodu na temelju plana rada zimske službe.

Operativnim programom radova određuju se potrebna finansijska sredstva, materijali, količina i vrsta radova i rokovi izvršenja za svaku cestu ili dionicu ceste.

Članak 8.

Direkcija cesta FBiH za magistralne ceste i nadležni kantonalni organi za upravljanje regionalnim i lokalnim cestama donose opće akte kojima se upućuju izvodači sa kojima je ugovoren izvođenje radova održavanja cesta

na postupak izvođenja i evidenciju pojedinih radova na održavanju cesta kao i upute u vezi sa navedenim općim aktima.

6. Vrste održavanja cesta

Članak 9.

Vrste održavanja cesta su:

- redovito održavanje,
- periodično održavanje,
- izvanredno održavanje.

Članak 10.

Redovito održavanje čini skup mjera i radnji koje se obavljaju tijekom većeg dijela ili cijele godine na cestama uključujući i sve objekte i instalacije sa svrhom održavanja prohodnosti i tehničke ispravnosti cesta i sigurnosti prometa na njima.

Članak 11.

Periodično održavanje smatra se proljetno i jesenje uređenje ceste.

Članak 12.

Vanredno održavanje cesta obuhvata povremene radove za koje je potrebno osigurati tehničku dokumentaciju a obavljaju se djelomično i zbog mjestimičnog poboljšanja elemenata ceste, osiguranja sigurnosti, stabilnosti i trajnosti ceste i cestovnih objekata i povećanja sigurnosti prometa.

Članak 13.

Tehnička dokumentacija radova vanrednog održavanja mora biti izrađena sukladno s odgovarajućim tehničkim propisima.

Dokumentaciju iz stavka 1. ovog članka izraduje ovlaštena institucija u čijem djelokrugu je projektovanje cesta a navedeni poslovi mogu se obavljati u okviru Direkcije cesta F BiH odnosno nadležnog kantonalnog organa za upravljanje regionalnim i lokalnim cestama.

Direkcija cesta F BiH, odnosno nadležni kantonalni organ odredit će posebnim aktom stručno lice koje će izraditi navedenu dokumentaciju.

7. Posebni uvjeti za redovno održavanje cesta

Članak 14.

Način i postupak planiranja, provedbe, nadzora, kontrole i evidencije radova na održavanju cesta, stručna osposobljenost i materijalno-tehnička opremljenost utvrđuje se u okviru posebnih uvjeta za redovito održavanje cesta.

Članak 15.

Ustupanje radova redovnog održavanja cesta Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi planiraju, organiziraju i provode na temelju godišnjeg plana održavanja iz članka 5. ovog pravilnika.

Standardi održavanja cesta koji će se utvrditi posebnim aktom Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi primjenjuju se za cijelu mrežu javnih cesta.

Članak 16.

Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi dužni su osigurati stručni nadzor nad izvedbom radova održavanja, obračun i primopredaju radova, evidenciju o izvedenim radovima, te kontrolu kvaliteta izvedenih radova, ugradenih materijala, uredaja i opreme sukladno sa ovim pravilnikom.

Članak 17.

Pravne i fizičke osobe kojima Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi ustupaju radove redovitog održavanja cesta moraju biti registrirane za tu djelatnost i ispunjavati uvjete utvrđene posebnim aktom federalnog ministra.

Smatra se da su pravne i fizičke osobe tehnički opremljene za obavljanje poslova redovitog održavanja, ako imaju najmanje 60% potrebne opreme, vozila i strojeva za 80% standarda održavanja cesta koje su predmet ustupanja radova.

Smatra se da pravne i fizičke osobe ispunjavaju uvjete stručne sposobljenosti ako:

- imaju najmanje jednu uposlenu osobu s višom ili srednjom stručnom spremom građevinske struke,
- imaju uposlenog poslovodu građevinske struke,
- imaju uposleno najmanje 10 radnika-cestara

na svakih 100 kilometara magistralnih cesta, odnosno 100 kilometara regionalnih i lokalnih cesta koje su predmet ustupanja radova.

Uposlenici iz stavka 3. ovog članka, moraju imati najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima održavanja cesta.

Pored navedenih uvjeta pravne i fizičke osobe koje obavljaju poslove redovnog održavanja cesta moraju imati potreban broj uposlenika sposobljenih za obavljanje ophodarske službe i za izvještavanje o stanju cesta.

II - NADZOR

1. Nadziranje prohodnosti i upotrebljivosti cesta

Članak 18.

Nadzor nad održavanjem cesta obavlja ophodarska služba odabranog izvođača sa kojim je zaključen ugovor o održavanju cesta.

Članak 19.

Ophodarska služba obavlja se na:

- auto cestama,
- cestama sa prosječnim godišnjim dnevnim prometom (u daljem tekstu: PGDP) većim od 4.000 vozila/dan,
- ostalim cestama prema odluci Direkcije cesta F BiH, odnosno nadležnog kantonalnog organa.
- 2. Pregled cesta i objekata

Članak 20.

Radi utvrđivanja stanja cesta i objekata obavljaju se: redovni, sezonski, godišnji, glavni i vanredni pregledi javnih cesta i objekata.

a) *Redoviti pregledi cesta i objekata*

Članak 21.

Redoviti pregled obavlja se na svim cestama na kojima nije organizovana ophodarska služba i to:

- na magistralnim cestama najmanje jedanput tjedno,
- na kantonalnim cestama najmanje jedanput u dvije sedmice,
- na lokalnim cestama najmanje jedanput u mjesec dana.

Članak 22.

U periodu odmrzavanja, jakih kiša ili u drugim slučajevima kad je ugrožena stabilnost ceste i sigurnost prometa (poplave, odroni, klizanje, podlokavanje, vododerine i sl.) redovite preglede treba vršiti sukladno sa procjenom ugroženosti javnih cesta i objekata te sigurnosti prometa na cestama.

b) Sezonski pregledi cesta i objekata

Članak 23.

Sezonski pregled obavlja se radi ustanovljenja stanja cesta i objekata i utvrđivanja njihovog oštećenja.

Stanje cesta se utvrđuje neposrednim pregledom i korištenjem odgovarajuće mjerne opreme.

Sezonski pregled obavlja se u pravilu nakon zimskog razdoblja, a prema potrebi i u jesen.

c) Godišnji pregledi objekata

Članak 24.

Godišnji pregled objekata obavlja se najmanje jedanput godišnje, a izuzetno jedanput u dvije godine.

Godišnji pregled objekata obuhvata vizualni pregled svih dijelova objekata i u pravilu bez razaranja.

d) Glavni pregledi objekata

Članak 25.

Glavni pregled obavlja se najmanje jedanput u šest godina. Ukoliko se glavni pregled podudara sa godišnjim pregledom neće se obavljati godišnji pregled a glavni pregled obavljen u tom razdoblju u cijelosti zamjenjuje godišnji pregled.

Glavni pregled obavljaju ovlaštene stručne osobe iz Direkcije cesta F BiH, odnosno nadležni kantonalni organ a u tom smislu mogu se angažirati i stručne osobe specijaliziranih stručnih organizacija i ustanova.

Članak 26.

Glavni pregled je detaljan pregled svih dijelova objekta, uz potrebna mjerena i ispitivanja.

Uredaji i oprema koji se koriste za glavni pregled moraju omogućiti pregled svih dijelova objekta, a ispitivanja treba provesti sa najmanje razaranja.

e) Izvanredni pregledi cesta i objekata

Članak 27.

Vanredni pregled dijela ceste ili objekta obavlja se:

- nakon izvanrednih događaja (elementarne nepogode, teže nezgode i oštećenja, eksplozije, slijeganja i klizanja),
- prije i nakon prolaza izvanrednih tereta, ukoliko je to predvideno izdanom dozvolom,
- pri kraju isticanja garantnog roka novoj cesti ili objektu.

Članak 28.

Direkcija cesta F BiH donosi:

- pravila i tehničke uvjete za obavljanje ophodarske službe,
- pravila i tehničke uvjete za obavljanje redovitih, sezonskih, godišnjih, glavnih i izvanrednih pregleda cesta i objekata,
- pravila jednoznačnog lociranja podataka o cestama i vođenja cestovnih podataka.

Pravilima i tehničkim uvjetima posebno se utvrđuje način i postupak pregleda, oprema i osoblje za obavljanje pregleda, dokumentacija o pregledima i način obrade i pohranjivanja dobivenih podataka.

III - REDOVITO ODRŽAVANJE CESTA

1. Vrste radova

Članak 29.

Redovito održavanje cesta obuhvata slijedeće radove:

- čišćenje (kolnika, sustava za odvodnju, cestovnog zemljišta, opreme i dr.),
- košenje trave i uklanjanje granja,
- obnovu i izradu oznaka na kolniku, bojenje kilometarskih oznaka, stubova prometnih znakova i nosača rasvjetnih tijela,
- popravak antikorozivne zaštite zaštitnih i drugih ograda,
- popravak i zamjenu uredaja, opreme i prometne signalizacije na cesti,
- uređenje sustava za odvodnju (jaraka, rigola, drenaža i drugo),
- uređenje bankina (planiranje i poravnavanje),
- uređenje i mjestimični popravci pokosa usjeka ili nasipa, potpornih i obložnih zidova,
- mjestimični popravci betonskih pasica i ivičnjaka,
- popravci lokalnih oštećenja kolnika (udarnih rupa, pojedinačnih i mrežastih pukotina, uzdužnih i poprečnih denivelacija, omekšanog asfaltnog zastora, oštećenih rubova i razdjelnica betonskog kolnika),
- hitni popravci i intervencije u svrhu osiguranja odvijanja prometa,
- osiguranje prohodnosti cesta u zimskim uvjetima,
- održavanje oznaka referentnog sustava označavanja cesta,
- uređenje cestovnog zemljišta,
- ostali radovi.
- 2. Održavanje kolnika

Članak 30.

Redovito održavanje kolnika i prometnih površina izvan kolnika, koje čine cestu, podrazumijeva sve radove na čišćenju površina i otklanjanju oštećenja tih dijelova cesta.

Članak 31.

Čišćenje kolnika podrazumijeva uklanjanje materijala osulina, odrona, pojedinačnog kamenja, masnih mrlja, blata, smeća i drugih materijala i predmeta koji ugrožavaju sigurnost prometa. Ovi poslovi se obavljaju kontinuirano ili najkasnije 8 sati po saznanju ophodara, odnosno obavijesti policije.

Čišćenje prometnih površina izvan kolnika (parkirališta, odmorišta i sl.) podrazumijeva uklanjanje predmeta i materijala s tih površina te čišćanje objekata i naprava na njima (sanitarije, korpe za otpatke i dr.) s kojima upravlja, odnosno gospodari Direkcija cesta F BiH, odnosno nadležni kantonalni organ.

Članak 32.

Popravci udarnih rupa, oštećenja i drugih izrazito opasnih mesta na kolniku obavljaju se sa upotrebotom materijala koji odgovaraju postajećem kolniku.

Ako popravak kolnika zbog vremenskih prilika nije moguće izvesti na način utvrđen u stavku 1. ovog članka, kolnik se mora privremeno popraviti do stjecanja uvjeta za izvođenje takve vrste radova.

Pri takvim privremenim popravcima mogu se upotrebljavati i drugi primjereni materijali.

Udarne rupe zatvaraju se u pravilu odmah, a najkasnije 48 sati po saznanju ophodara, odnosno obavijesti policije.

Članak 33.

Popravcima iz članka 32. ovog pravilnika potrebno je ravnost popravljenih mesta prilagoditi ravnosti kolnika.

Ivice popravljenih mesta moraju biti uzdužne odnosno pravougaone u odnosu na osovinu ceste.

Popravci asfaltnih površina koji zahtijevaju više radnih faza moraju biti završeni u cijelosti tokom radnog dana te se smiju prekidati u pojedinim fazama samo tada, ako to zahtijeva tehnološki postupak.

Članak 34.

Razmekšane asfaltne površine, na čiju površinu izlazi bitumen, potrebno je posipati sa odgovarajućim kamenim materijalom.

Članak 35.

Uzdužne i poprečne pukotine na svim vrstama kolnika treba ispuniti sa odgovarajućom masom.

Oštećene ivične trake i ivičnjake potrebno je popraviti odnosno zamijeniti, a spojnice zatvoriti.

Članak 36.

Ako redovito održavanje na dijelu cesta sa intenzivnim prometom ometa odvijanje prometa, radovi se moraju obaviti u vremenu manjeg intenziteta prometa.

Članak 37.

Iskop na javnoj cesti radi polaganja instalacija i vodova mora se izvesti tako da je oštećenje trupa ceste i kolničke konstrukcije što manje. Gdje god je to moguće umjesto prekopavanja kolničke konstrukcije treba vršiti bušenje.

Popravak ceste na mjestu prekopa mora se izvesti sukladno sa posebnim uvjetima koje utvrđuje Direkcija cesta F BiH na način da se izbjegne naknadno slijeganje na mjestu prekopa, a kolnička konstrukcija mora biti izvedena od materijala koji odgovara zatečenom kolniku ceste.

Članak 38.

Radilište iz članka 37. potrebno je osigurati odgovarajućom signalizacijom i opremom.

Potpunu sanaciju prekopa potrebno je izvršiti odmah po prestanku razloga zbog kojih je izведен prekop i ukloniti svu privremenu signalizaciju.

3. Održavanje bankina

Članak 39.

Održavanjem bankina potrebno je osigurati da kota bankina bude u visini kolnika ili najviše 5 cm ispod ili iznad te visine.

Bankina na višoj strani kolnika mora imati poprečni nagib na vanjsku stranu, ne manji od 4% niti veći od 8%.

Kod bankine na nižoj strani kolnika nagib mora biti kao i poprečni nagib kolnika ali ne manji od 4% za stabiliziranu, odnosno 7% za nestabilnu bankinu.

Bankina mora biti odgovarajuće zbijena.

4. Održavanje usjeka, zasječka i nasipa

Članak 40.

Pokosi nasipa i usjeka održavaju se tako da se osigura propisani nagib i oblik.

Nestabilno kamenje i manji odroni zemlje koji pokazuju tendenciju odvajanja ili klizanja, moraju se skidati sa pokosa usjeka i zasječka kad se pojavi uoči.

Članak 41.

Oštećene žičane mreže i druge naprave za sprječavanje padanja kamenja i odrona na kolnik ceste treba popraviti najkasnije u roku od 30 dana po uočavanju oštećenja.

5. Održavanje objekata za odvodnju

Članak 42.

Čišćenje po potrebi i produbljivanje cestovnih i odvodnih jaraka na propisani profil i uzdužni pad obavlja se tako da se omogući nesmetana odvodnja sa područja cestovnog zemljišta. Čišćenje rigola, vodolovnih grla, taložnica, separatora i sličnih gradevina obavlja se stalno tako da se osigura nesmetana odvodnja.

Sprječavanje pritjecanja vode na kolnik sa strane (sa pristupnih cesta, dvorišta itd.) te sprječavanje stvaranja vododerina na kolniku i bankinama treba izvršiti odmah a najkasnije 15 dana po saznanju.

Članak 43.

Održavanje slobodnog profila propusta uklanjanjem nanosa, rastinja, granja i sl. treba obavljati stalno.

Popravak podlokanog temelja, odnosno ležišta propusta treba obaviti odmah.

Članak 44.

Popravak i obnova opločenja dna jarka i površine ispred ulaza i izlaza propusta obavlja se tijekom redovitog održavanja.

Članak 45.

Filtere i drenažne cijevi treba kontrolisati najmanje dva puta godišnje (u proljeće i jesen) za vrijeme otapanja snijega i neposredno poslije jakih kiša.

Dotrajale filtere i drenažne cijevi potrebno je obnoviti tijekom redovitog održavanja.

Članak 46.

Uništeni ili nestali poklopac revizionog okna ili slivničke rešetke na cesti potrebno je zamijeniti odmah po saznanju ili otvor osigurati na odgovarajući način.

6. Održavanje opreme ceste

a) Ograde i smjerokazni stupići

Članak 47.

Oštećene ograde (zaštitne, žičane, pješačke i dr.) treba popraviti najkasnije u roku od deset dana po uočenom oštećenju.

Uništene ograde i smjerokazne stupiće treba zamijeniti odmah a najkasnije u roku od 7 dana po saznanju ophodara ili obavijesti policije.

Ograde i smjerokazne stupiće treba čistiti i ispravljati stalno a osobito poslije zimskog razdoblja.

Zaštitne i druge ograde treba farbati prema potrebi.

b) Kolobrani i granično kamenje

Članak 48.

Kolobrane i granično kamenje treba čistiti, popravljati i dopunjavati stalno a farbati po potrebi.

c) Vertikalna prometna signalizacija

Članak 49.

Prometne znakove treba održavati čistim, a nagnute i porušene znakove treba ispravljati odmah.

Uništeni prometni znakovi opasnosti i zabrane na cesti moraju se zamijeniti odmah a ostali u roku od 10 dana.

Zamjena i obnova dotrajalih znakova, obavlja se prema potrebi.

d) Oznake na kolniku

Članak 50.

Na svim cestama sa savremenim kolnikom za promet u oba smjera gdje to dozvoljava širina kolnika, prometne trake moraju biti razgraničene središnjom linijom a magistralne ceste obilježene i ivičnim linijama.

Istrošene oznake na kolniku (horizontalna signalizacija) treba obnavljati u slijedećim rokovima:

- za glavne cestovne pravce sa preko 4000 PGDS najkasnije do 15. lipnja tekuće godine,
- za sve ostale ceste tokom redovitog održavanja, a najkasnije do početka rada zimske službe.

Na dijelovima ceste na kojima se u toku godine obavi obnova kolnika oznake na kolovozu moraju se izvući odmah nakon obnove.

U boju za horizontalnu signalizaciju dodaju se reflektirajući materijali (perle).

d) Privremena prometna signalizacija

Članak 51.

Prometni znakovi i ostala privremena oprema na cesti, koja je bila postavljena pri određenim aktivnostima na javnoj cesti, mora se odstraniti odmah po prestanku razloga zbog kojih je i bila postavljena.

e) Svjetlosna prometna signalizacija

Članak 52.

Svjetlosnu prometnu signalizaciju treba popraviti odmah, uništenu zamijeniti u najkraćem mogućem roku, a programe rada uskladjavati sa prometnim potrebama.

Čišćenje i pranje rasvjetnih tijela te farbanje stubova i nosača semaforskih uređaja obavlja se prema potrebi.

f) Dinamička prometna signalizacija

Članak 53.

Dinamičku prometnu signalizaciju treba popraviti u roku od 30 dana, a do njene obnove postavljati odgovarajuću staticku prometnu signalizaciju.

g) Ogledala

Članak 54.

Ogledala se moraju čistiti stalno a razbijena i dotrajala zamijeniti odmah a najkasnije u roku od 15 dana.

h) Rasvjeta

Članak 55.

Rasvjeta na cesti i u tunelima održava se redovno, a uništeni dijelovi sustava zamjenjuju se odmah.

Farbanje nosača rasvjetnih tijela obavlja se prema potrebi.

g) Instalacije, uređaji i oprema

Članak 56.

Instalacije, uređaji i oprema (telekomunikacije, naplata cestarine, kontrola, nadzor i upravljanje prometom, protu-požarna i druga zaštita, uređaji za kontrolu osovinskog opterećenja, brojači prometa, senzori i drugo), održavaju se redovno, a uništeni dijelovi sustava zamjenjuju se odmah a najkasnije u roku od 7 dana po saznanju ophodara ili obavijesti policije.

7. Košenje trave i održavanje zelenila

Članak 57.

Na bankinama i razdjelnom pojusu cesta košenje trave obavlja se po potrebi a najmanje dva puta godišnje (do kraja mjeseca maja, odnosno mjeseca rujna).

Na bankinama i razdjelnom pojusu cesta na kojima su postavljeni smjerokazni stupići, kilometarske oznake i odbojne ograde, trava i korov ne smiju prelaziti visinu od 25 cm.

Košenje trave na pokosima nasipa, usjeka i cestovnim i odvodnim jarcima iza odbojne ograde i na ostalom zemljištu (uz odmorišta, cestovne objekte i dr.) obavlja se najmanje jedanput godišnje.

Članak 58.

Živicu, grmlje i krošnje drveća koje se nalazi na zemljишnom pojasu treba održavati sukladno sa hortikulturnom tehnologijom tako da ne zaklanaju prometnu signalizaciju, ne umanjuju preglednost ceste, ne ulaze u gabarit ceste, odnosno da svojim položajem i stanjem ne ugrožavaju sigurnost prometa.

8. Redovito održavanje objekata (mostova, vijadukta, nadvožnjaka, podvožnjaka, nathodnika, pothodnika, propusta, tunela, galerija i sl.)

Članak 59.

U redovito održavanje objekata spadaju posebno:

a) Čišćenje

- prometnih, pješačkih i ostalih gornjih ploha objekata,
- rigola, dilatacija, slivnika, ležajnih klupa,
- ostalih pristupačnih dijelova objekta,
- neposrednog prostora ispod i uz objekt,
- korita vodotoka od granja i ostalog materijala koji ugrožava objekat.

b) Popravak

- oštećenja na kolniku, pješačkim stazama i ostalim površinama,
- manjih oštećenja ograda, odbojnika, ivičnjaka,
- manjih pojedinačnih oštećenja na betonskim, čeličnim, drvenim ili drugim dijelovima mosta,
- manjih početnih ili uznapredovanih oštećenja antikorozivne zaštite,
- ostalih manjih oštećenja na pristupačnim dijelovima mosta,
- prijelaza sa objekta na nasip,
- kegle nasipa odnosno obloga kegla i krila,
- manjih oštećenja korita vodotoka,
- podlokanih mjesta stupova i upornjaka.

Članak 60.

Kamen, zemlju i drugi materijal iznad portala tunela ili iznad portalnog potpornog zida, koji bi mogao pasti na kolnik, treba stalno odstranjivati.

Članak 61.

Hidroizolaciju tunelske obloge treba redovito kontrolirati te na mjestima curenja vode izvršiti kaptažu i popravak.

Članak 62.

Ledene sige na svodu tunelske obloge moraju se odmah odstraniti.

Članak 63.

U tunelu treba svakih 4 do 5 godina ofarbat tunelsku oblogu do visine najmanje 2,5 m od kolnika.

Članak 64.

Na potpornim i obložnim zidovima treba kontrolirati funkciranje drenaže, filtera rigola i odvodnih kanala te iste održavati i čistiti.

Članak 65.

Oštećene dijelove zidova treba popraviti uz izvedbu kvalitetnog spoja.

Čišćenje dilatacija i fuga, punjenje pukotina i fuga te nadomještanje ispalog kamenja na potpornim i obložnim zidovima treba obaviti prema potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

Članak 66.

Srušene, oštećene i deformisane dijelove suhozida ili gabiona treba popraviti sa odgovarajućim materijalom.

Članak 67.

Oštećenja koja direktno ugrožavaju sigurnost prometa i koja nije moguće odmah sanirati, označavaju se odgovarajućom prometnom signalizacijom.

9. Održavanje cesta i objekata u zimskim uvjetima

Članak 68.

Pod održavanjem cesta u zimskim uvjetima (u daljem tekstu: zimska služba), podrazumijevaju se radovi neophodni za održavanje prohodnosti cesta i sigurnog odvijanja prometa, za režim prometa u zimskim uvjetima koji je određen posebnim propisima.

Članak 69.

Cesta se u smislu ovog pravilnika, smatra prohodnom kada je radovima na uklanjanju snijega omogućen promet vozila uz upotrebu zimske opreme sukladno sa posebnim propisom o prometu vozila u zimskim uvjetima.

Članak 70.

Direkcija cesta F BiH, odnosno nadležni kantonalni organ planira, organizuje i provodi zimsku službu putem izvođača osposobljenih i opremljenih za zimsko održavanje cesta.

Članak 71.

Radi provedbe zimske službe Direkcija cesta F BIH, odnosno nadležni kantonalni organ izrađuju operativni program radova održavanja cesta u zimskom periodu (u dalnjem tekstu: operativni program).

Operativni program iz stavka 1. ovog članka mora biti sukladno sa godišnjim planom održavanja iz članka 5. ovoga pravilnika i obuhvata cijeli zimski period od 15. studenog tekuće godine do 15. ožujka naredne godine.

Članak 72.

Operativni program iz članka 71. ovoga pravilnika sadrži naročito:

- mjesto pripravnosti zimske službe,
- prioritete održavanja,
- potreban broj ljudstva, mehanizacije i materijala za čišćenje snijega i posipanje kolnika i njihov razmještaj po mjestima pripravnosti,
- dinamiku provođenja pojedinih aktivnosti,
- nadzor i kontrolu provođenja zimske službe,
- uvjete kada se zbog sigurnost prometa isti ograničava ili zabranjuje za pojedine vrste vozila,
- sistem veza,
- procjenu troškova zimske službe,
- informisanje o stanju i prohodnosti cesta.

Članak 73.

Pod radovima održavanja u zimskim uvjetima podrazu- mijevaju se naročito:

- **pripremni radovi prije nastupanja zimskih uvjeta,**
- **organiziranje mjesta pripravnosti i njihovo označavanje,**
- **zaštitne mjere protiv stvaranja poledice, snježnih nanosa, smetova i lavina,**
- **čišćenje snijega sa kolvoza i prometne signalizacije,**
- **obilježavanje rubova kolnika,**
- **osiguranje odvodnje sa kolnika,**
- **uklanjanje vozila sa kolnika ceste (havarisana vozila, vozila u kvaru i zastala vozila koja ometaju promet),**
- **postavljanje posebne prometne signalizacije u slučajevima posebnog režima prometa ili zatvaranja dijela ceste,**
- **informiranje javnosti o stanju i prohodnosti cesta.**

Članak 74.

Zimska služba djeluje uvođenjem stepena pripravnosti ovisno o očekivanim vremenskim uvjetima i geografsko-klimatskim karakteristikama područja.

Članak 75.

Prvi stupanj pripravnosti, uvodi se sa početkom rada zimske službe, a prema operativnom programu.

Od 15. studenog do 15. ožujka uvodi se stalno dežurstvo u mjestima pripravnosti, uspostavlja se stalna veza sukladno sa programom rada te se osigurava odgovarajući potreban broj ljudstva i mehanizacije radi intervencije u slučaju potrebe (ophodarska služba i kamioni sa plugom i posipačem, posebno na važnijim cestama i cestama u brdskim i planinskim predjelima).

Članak 76.

Drugi stupanj pripravnosti podrazumijeva uključivanje u rad svih planiranih vozila sa opremom za čišćenje snijega i sprječavanje poledice, pomoćni radnici, kao i sredstva za utovar posipnog materijala, uvodi se kad to vremenski uvjeti zahtijevaju (slabije snježne padavine i pojava poledice).

Vremensko trajanje angažiranja je minimum 90 dana ili više ako to zahtijevaju vremenski uvjeti u tijeku zimskog perioda.

Radovi na čišćenju snijega i sprječavanju poledice vrše se:

- **na punom profilu autoceste,**
- **na dionicama magistralnih, regionalnih i lokalnih cesta I i II prioriteta,**
- **na drugim dionicama ceste prema operativnom planu rada zimske službe.**

Članak 77.

Treći stupanj pripravnosti zimske službe uvodi se kad se očekuje dugotrajnije padanje snijega koje zahtijeva posebne radove uklanjanja snijega sa kolnika, kada se pored vozila sa plugom i posipačem i sredstava za miješanje i utovar posipnog materijala, uključuju i jači utovarivači, grejderi i freze za odgrtanje i odbacivanje snijega sa kolnika.

Vremensko trajanje angažovanja je minimum 60 dana ili više ako to zahtijevaju vremenski uvjeti u toku zimskog perioda.

Članak 78.

Četvrti stupanj pripravnosti uvodi se kad sniježne padavine, uz jak vjetar, imaju karakter elementarne nepogode i kad raspoloživi broj ljudi i mehanizacije, nisu dovoljni za uklanjanje snijega i kada se uz suglasnost Direkcije cesta F BiH, odnosno nadležnog kantonalnog organa uvode i dodatna sredstva rada i radna snaga.

U tim uvjetima Federalno ministarstvo prometa i komunikacija može odobriti privremenu zabranu prometa za pojedine kategorije vozila ili za sav promet radi sigurnosti učesnika u prometu.

Članak 79.

Na cestama, koje su operativnim programom zimske službe svrstane u I prioritet, radovi na obezbjedenju prohodnosti se moraju izvoditi permanentno u cilju obezbjedenja stalne prohodnosti i dovršiti u roku od 5 sati u nizinskom odnosno 8 sati u planinskom području, računajući od trenutka prestanka padavina.

Članak 80.

Na cestama II prioriteta u vrijeme snježnih padavina i pojave ledene kiše ne smije doći do zastoja u odvijanju prometa dužeg od 6 sati u toku dana.

Članak 81.

Operativnim programom zimske službe mogu se pojedine ceste ili dijelovi cesta predvidjeti u III prioritet. Na cestama ovog prioriteta obaveza je stvaranja uvjeta za sigurno odvijanje prometa najduže 72 sata po prestanku padavina.

Članak 82.

Direkcija cesta F BiH utvrđuje: pravila i tehničke uvjete za obavljanje zimske službe i pravila i tehničke uvjete za izradu operativnog programa zimske službe.

Pravilima i tehničkim uvjetima utvrđuje se minimalna tehnička opremljenost, stručna sposobljenost i radno iskustvo pravnih i fizičkih lica koje mogu obavljati radove zimske službe, tehnološki postupak obavljanja radova posebno na sprječavanju poledice i uklanjanju snijega sa kolovoza, kvalitetu materijala za posipanje, obračun radova te ostale uvjete.

Članak 83.

Direkcija cesta F BiH dužna je operativni program rada zimske službe dostaviti Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija najkasnije do 15 oktobra tekuće godine.

Nadležni kantonalni organi koji upravljaju regionalnim i lokalnim cestama dužni su u istom roku operativni program rada zimske službe dostaviti nadležnom kantonalnom ministarstvu za poslove prometa i komunikacija.

IV - IZVANREDNO ODRŽAVANJE CESTA I OBJEKATA

Članak 84.

Izvanredno održavanje cesta posebno obuhvata:

- obnavljanje i zamjenu kolničkog zastora,
- ojačanje kolnika u svrhu obnove i povećanja nosivosti i kvaliteta vožnje,
- mjestimične popravke kolničke konstrukcije ceste, u svrhu zaštite i povećanja nosivosti ceste,
- poboljšanje sustava odvodnje ceste,
- zamjenu, ugradivanje nove i poboljšanje vertikalne prometne signalizacije i opreme ceste (kilometarski i smjerokazni stubići, zaštitne ograde i slično) na većim dijelovima ceste,
- saniranje odrona, popuzina i manjih klizišta,
- ublaživanje nagiba pokosa i ostali radovi na zaštiti kosina od erozije,
- sanacija potpornih i obložnih zidova,

- zaštitu ceste od podlokavanja,
- radove na uređenju zelenila u svrhu biološke zaštite ceste, ukrašavanja okoliša i zaštite od snježnih nanosa,
- pojedinačne korekcije geometrijskih elemenata ceste (ublažavanje oštrih krivina, uređenje poprečnih nagiba, stajališta uz cestu i drugo) sa svrhom poboljšanja sigurnosti prometa,
- uređenje raskrsnica u istoj visini (oblikovanje, pregled-nost, ugradnja nove signalizacije i opreme) bez većih konstrukcijskih zahvata,
- poboljšanje uvjeta prometa uređenjem stajališta, odmorišta, pješačkih staza, prijelaza u naseljima, prijelaza preko željezničke pruge u nivou,
- obnovu i postavljanje instalacija, opreme i uredaja ceste.

Članak 85.

Izvanredno održavanje objekata posebno obuhvata:

- zamjenu kolnika,
- zamjenu hidroizolacije,
- popravak ili zamjenu rasponske konstrukcije, stubova i upornjaka,
- popravak ili zamjenu sistema za odvodnju,
- popravak ili zamjenu ležajeva,
- popravak ili zamjenu prijelaznih naprava,
- uređenje prijelaza na nasip,
- zaštitu stubova i upornjaka od podlokavanja,
- cjelovitu antikorozivnu zaštitu,
- sanaciju i zaštitu betonskih površina,
- zamjenu i obnovu propusta i mostova do 10 m raspona,
- sanaciju tunelske obloge,
- obnovu dotrajale rasvjete u tunelu,
- sanaciju i obnovu zidova.

V - KVALITET OBAVLJANJA RADOVA NA ODRŽAVANJU CESTA I OBJEKATA

Članak 86.

Radovi na održavanju cesta obavljaju se primjenom suvremene tehnologije i mehanizacije, a u vrijeme kada su za takve radove najpovoljniji vremenski uvjeti.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka radove koji se izvode radi otklanjanja nedostataka na cesti i objektima, koji neposredno ugrožavaju sigurnost prometa treba obaviti odmah, odnosno u najkraćem vremenu.

Članak 87.

Za održavanje cesta i objekata upotrebljavaju se materijali koji odgovaraju zahtjevima propisanim standardima i odgovarajućim pravilnicima i tehničkim uvjetima za radove na cestama.

Kvalitet upotrijebljenih materijala i izvedenih odgovarajućih radova dokazuje se sukladno sa mjerama koje izdaje nadležni organ koji o tome vodi službenu evidenciju.

Članak 88.

Rokovi za izvođenje radova održavanja cesta, ukoliko nisu određeni ovim pravilnikom, utvrđuju se godišnjim planom održavanja sukladno sa nivoima prednosti cesta.

Članak 89.

Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi godišnje planove održavanja cesta dostavljaju Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, odnosno nadležnom kantonalnom ministarstvu najkasnije do 01. prosinca za narednu godinu.

VI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 90.

Akte iz članka 8. i 82. ovog pravilnika Direkcija cesta F BiH donijet će u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Članak 91.

Direkcija cesta F BiH i nadležni kantonalni organi dužni su donijeti program uspostave jedinstvenog referentnog sistema u roku jedne godine od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Članak 92.

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje važiti Pravilnik o održavanju javnih puteva objavljen u "Službenom listu SRBiH", broj 24/90.

Članak 93.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacija BiH".